

Vasyl Sheyko, Alla Solianyuk
Prominent leader of branch science and education of Ukraine
(to the anniversary of Natalia Nikolaevna Kushnarenko)

The vital and professional way of Natalia Nikolayevna Kushnarenko — doctor of pedagogical sciences, professor, professor of department of informative, library and archived matter of the Kharkiv State Academy of Culture, deserved worker of culture of Ukraine, is illuminated on occasion of 70-year from a birthday.

The stages of her formation as a scientist, in particular in the KhSAC, as well as the results of fruitful academic activity, reflected in more than 400 scientific and educational works, are considered. Bibliometric analysis of the scientific achievements of the jubilee testifies to the constant growth of research productivity, expansion of the problem-thematic halo of publications, continuous generation of numerous ideas that feed industry theory, education and practice with new scientific knowledge.

It is noted that N. Kushnarenko is one of the initiators of the introduction in Ukraine of a fundamentally new scientific field 27 "Social Communications"; a talented teacher who constantly supports gifted student youth, takes care of a new generation of scientists; capable organizer and inspirer of the annual all-Ukrainian scientific-theoretical conference of young scientists "Culture and Information Society of the XXI century", which allows to represent their results of the first scientific research.

An important direction of N. Kushnarenko's activity is also scientific editing and participation in editorial boards of numerous professional journals and collections of scientific works.

Keywords: higher library and information education; library science; library fund science; documentology; Kharkiv State Academy of Culture; Kushnarenko Natalia Mykolayivna

Надійшла до редакції 28 серпня 2020 року

ЗА РУБЕЖЕМ

УДК 025.135:004]:025.45ДК]:027.54(430)ННБ](045)
 DOI: 10.36273/2076-9555.2020.9(290).48-52

Світлана Галицька,
 науковий співробітник

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
 e-mail: galizkaya@nbuv.gov.ua,
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7902-8580>,

Тетяна Устинова,

молодший науковий співробітник
 Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
 e-mail: ustynova@nbuv.gov.ua,
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6551-8335>

Німецька національна бібліотека: тематичний пошук за класифікацією М. Дьюї

У статті розглянуто засоби тематичного пошуку за бібліотечною класифікацією в електронному каталозі Німецької національної бібліотеки. З'ясовано, що важливим є подання класифікаційної системи у форматі інтерактивного ієрархічного тематичного дерева знань, що надає можливість користувачу обмежити пошук певною тематичною галуззю. Розглянуто зв'язок класифікації з електронним каталогом бібліотеки, що є вагомим чинником забезпечення повноти й точності тематичного пошуку, а також зручності та швидкості функціонування автоматизованої пошукової системи. Здійснено аналіз засобів тематичного пошуку в електронному каталозі Німецької національної бібліотеки за класифікаційними схемами та комплексу навігаційних і пошукових засобів інформаційної бібліотечної системи. Наголошено, що важливим елементом сучасної міжбібліотечної комунікації є обов'язкове впровадження у структуру тематичного пошуку національної бібліотеки міжнародної класифікаційної системи, зокрема Десяткової класифікації М. Дьюї. З'ясовано, що забезпечення релевантних результатів тематичного пошуку, організованого на її основі, становить фундамент якісного обслуговування користувачів й надання доступу до ресурсів електронного каталогу Німецької національної бібліотеки.

Ключові слова: класифікація; рубрика; бібліографічний опис; тематичний пошук; бібліотечна ієрархія; електронний каталог; навігаційні засоби; контрольований доступ

Постановка проблеми. Одне з головних завдань сучасної бібліотеки — надання тематичного доступу до інформаційного ресурсу, тобто забезпечення способу, що допомагає ідентифікувати, локалізувати й використовувати відомості, котрі відповідають навчальним, професійним та особистим потребам користувачів [7, с. 101]. Бібліотека має надавати необхідні засоби пошуку документів за змістом, результатом якого є отримання переліку бібліографічних записів певної тематики.

Для організації пошуку за означеною темою чи галуззю бібліографічні записи документів мають містити тематично орієнтовані дані, завдяки яким користувач зможе виокремити певні дисципліни чи предметні галузі в масиві сучасних публікацій, застосувати контрольовані терміни для тематичного пошуку, а також визначити тематично близькі твори, дістати додаткову інформацію щодо змісту документа (зокрема, реферат, фрагмент документа, гіперпосилання на зміст) [7, с. 6]. Відповідно

до цього завдання, під час наукового опрацювання документів бібліотеки застосовують різноманітні інструменти: тезауруси, предметні рубрики, системи класифікації (Десяткова класифікація М. Дьюї (ДКД), Універсальна десяткова класифікація (УДК), власні рубрики), що забезпечують якісні навігацію й тематичний пошук, а отже ефективне використання значних масивів інформаційних ресурсів.

Актуальним завданням сьогодення вважаємо дослідження організації тематичного пошуку в електронних каталогах бібліотек за класифікаційними схемами та комплексу навігаційних і пошукових засобів інформаційних бібліотечних систем.

Мета статті — проаналізувати досвід використання засобів тематичного пошуку за бібліотечною класифікацією в електронному каталозі Німецької національної бібліотеки. Для досягнення мети виконано такі **завдання**: розглянуто структуру електронного каталогу та бібліотечної ієрархії, складники лінгвістичного забезпечення інформаційно-пошукової системи, можливість застосування компонентів бібліографічних записів документів як пошукових елементів.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій свідчить про те, що проблема організації тематичного пошуку за класифікаційними схемами в електронних каталогах бібліотек є однією з найважливіших у бібліотекознавчих дослідженнях. Питання розвитку інформаційно-пошукових систем (ІПС), надання читачам можливості ефективно користуватися зібраними ресурсами, зокрема засобами тематичного пошуку за бібліотечною класифікацією, її зв'язок з електронним каталогом, удосконалення лінгвістичного забезпечення ІПС і комплексу навігаційних засобів вивчали вітчизняні та закордонні бібліотекознавці, зокрема фахівці Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського (НБУВ) К. Лобузін [2—4], Л. Коновал, І. Перенесієнко.

Основними напрямками досліджень є вивчення й аналіз створення, функціонування, вдосконалення та актуалізації засобів тематичного пошуку документів в інформаційно-пошуковій системі бібліотек, а також упровадження в систему інтелектуального пошуку міжнародних класифікаційних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цікавим є досвід використання бібліотечних ієрархій у тематичному пошуку національних бібліотек світу.

Німецька національна бібліотека (ННБ), заснована 1912 р. у Лейпцизі, — унікальна установа, що збирає німецькі та німецькомовні видання від 1913 р. Сучасну назву здобула 2006 р. внаслідок об'єднання Німецьких бібліотек у Лейпцизі (Deutsche Bücherei Leipzig) і Франкфурт-на-Майні (Deutsche Bibliothek Frankfurt am Main) та Німецького музичного архіву в Берліні (Deutsches Musikarchiv Berlin) [6]. Фонд ННБ налічує понад 34 млн документів (2018).

Закон "Про Німецьку національну бібліотеку" (Gesetz über die Deutsche Nationalbibliothek (DNBG) [1] від 29 червня 2006 р. визначає її функції, поміж яких: збирати в оригіналі, інвентаризувати, каталогізувати, складати бібліографічний опис, зберігати й надавати для користування громадськості:

— інформаційні засоби, видані в Німеччині від 1913 р.;

— німецькомовні публікації, переклади німецькомовних публікацій іншими мовами про Німеччину, видані поза межами країни від 1913 р. [9, с. 28].

ННБ — центральна архівна бібліотека та національний бібліографічний центр Федеративної Республіки Німеччина, одночасно наукова універсальна й публічна бібліотека, а також ефективна віртуальна бібліотека, що надає інформаційно-довідкове обслуговування через інтернет, постійно розширюючи спектр послуг і вдосконалюючи зворотний зв'язок із користувачами.

Німецька національна бібліотека проводить послідовну політику індексування й використання контрольованого доступу, тобто підтримує в актуальному стані найважливіші інструменти, що забезпечують упорядкування та взаємоузгодженість даних [5, с. 14].

Для індексації змісту надходжень і тематичного пошуку фахівці ННБ застосовують універсальну Десяткову класифікацію М. Дьюї, поширену в багатьох країнах світу. Переклад її 22-го видання німецькою мовою здійснено в межах спільного проєкту Німецької національної бібліотеки й Університету прикладних наук у Кельні (2002—2005) і видано 2005 р. ННБ є провідним членом Консорціуму DDC Deutsch, заснованого 2000 р.

Скористаємося опцією Browsen (DDC) і розглянемо структуру електронного каталогу Німецької національної бібліотеки (фото 1). Спробуємо, наприклад, знайти документи, в яких одяг розглянуто з погляду мистецтва.

Nummer	Thema	Titel in dieser Klasse	Titel in dieser Klasse
000	Hauptfächer		
010	Informell, Informationswissenschaft & allgemeine Hilfe	0 (DNB)	5502 (DNB)
100	Philosophie & Psychologie	0 (DNB)	6001 (DNB)
200	Religion	0 (DNB)	6001 (DNB)
300	Sozialwissenschaften	0 (DNB)	30701 (DNB)
400	Sprache	0 (DNB)	4001 (DNB)
500	Naturwissenschaften	0 (DNB)	14701 (DNB)
600	Technik	0 (DNB)	42401 (DNB)
700	Künste & Unterhaltung	0 (DNB)	10001 (DNB)
800	Literatur	0 (DNB)	41111 (DNB)
900	Geographie & Geschichte	0 (DNB)	13771 (DNB)

Фото 1. Структура каталогу Німецької національної бібліотеки

Для пошуку в каталогах Німецької національної бібліотеки позначимо її (Suche in DNB) і за бібліотечною ієрархією, поступово уточнюючи запит, перейдемо до рубрики **746.92092 Дизайнер моди (Modedesigner)**, для чого використаємо таку послідовність:

7 Мистецтво та розваги (Künste & Unterhaltung)
74 Графіка та прикладне мистецтво (Grafik & Angewandte Kunst)

746 Текстильне мистецтво (Textilkunst)
746.1-746.9 Продукти та способи (Produkte und Verfahren)

746.9 Інші текстильні продукти (Andere Textilprodukte)
746.92 Одяг (Kleidung)
746.92092 Дизайнер моди (Modedesigner)

Під рубрикою **746.92092 Дизайнер моди (Modedesigner)** у Національній бібліотеці Німеччини зібрано 161 документ (фото 2). Перейдемо до переліку їх бібліографічних записів (фото 3), котрий можна відсортувати, наприклад, за назвою чи автором (за алфавітом). Якщо документ зберігається в бібліотеці Лейпцига чи Франкфурта, запис має відповідну позначку.

Notation	Thema	Titel in dieser Klasse
	Haupttiteln	
700	Künste & Unterhaltung	0 (DNB)
740	Grafik & angewandte Kunst	0 (DNB)
746	Textilkunst	59 (DNB)
746.1-746.9	Produkte und Verfahren	100 (DNB)
746.9	Andere Textilprodukte	10 (DNB)
746.92	Kleidung	102 (DNB)
746.92092	Modedesigner, ...	161 (DNB)

Фото 2. Рубрика каталогу 746.92092 Дизайнер моди

Фото 3. Перелік бібліографічних записів документів, зібраних під рубрикою каталогу 746.92092 Дизайнер моди

Для обмеження й уточнення пошуку доцільно також скористатися переліком категорій документів "Усі види матеріалів" (**Alle Materialarten**), переліком каталогів і зібрань (**Alle Kataloge/Sammlungen**) чи списком бібліотек (**Alle Standorte**). У всіх категоріях зазначено кількість наявних документів (фото 4).

Alle Materialarten	
■	Filme/Hörbücher (3)
■	Bücher (135)
■	Online Ressourcen (17)
■	Elektronische Datenträger (1)
Alle Kataloge/Sammlungen	
■	Handbibliotheken Exil (1)
■	Buchmuseum Fachbibliothek (1)
■	Hochschulchriften (1)
■	Buchmuseum Studiensammlungen (3)
Alle Standorte	
■	Frankfurt (135)
■	Leipzig (149)

Фото 4. Категорії документів, зібраних у каталозі

Бібліографічний запис документа, на відміну від бібліографічного опису як набору бібліографічних даних, котрі ідентифікують бібліографічний ресурс, складається з елементів даних, що описують бібліографічний ресурс і забезпечують доступ до нього; також визначає пов'язані з ним видання [7, с. 91; 8]. Отже, бібліографічні записи документів містять такі відомості: тип змісту, заголовок, автор, перекладач, видавництво, ключові слова, індекс класифікації М. Дьюї, наданий документу під час аналітико-синтетичного опрацювання, індекси М. Дьюї відповідної тематичної групи, а також інші відомості. За ключовими словами можна перейти до описів ключових слів, що містять синоніми, індекси класифікації Дьюї, приклади вживання тощо. Можна також переглянути перелік документів, для яких певне слово є ключовим (зазначено кількість публікацій) (фото 5).

Бібліографічний запис книги зазвичай містить перелік документів схожої тематики, котрі також можуть стати у пригоді користувачам. Наприклад, читачам, яких цікавить книга М. Конрад "Феномен професії моделі" (Das Phänomen Modelberuf), рекомендовано такі видання:

Das Gefühl der Welt Bude, Heinz. — München : Carl Hanser Verlag, [2016];
Ausmalen wie ein Künstler Möllenbeck, Barbara. — Stuttgart : Frechverlag, 2016, 1. Auflage;
Die neue Gier Edelbacher, Max. — Berlin : Goldeggs Verlag, [2015], [1. Auflage];
Geborgen wachsen Mierau, Susanne. — München : Kösel, [2016];
Mittelamerika Berlin : taz Verlags- und Vertriebs GmbH, 2016, [1. Auflage];
Feders fantastische Stadtpflanzen Feder, Jürgen. — Reinbek bei Hamburg : Rowohlt Taschenbuch Verlag, April 2016, Originalausgabe;
Dein bestes Leben McDavid, Janis. — Freiburg : Herder, [2016].

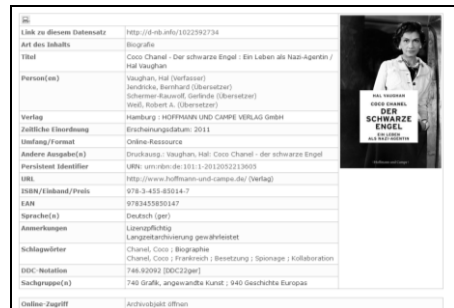

Фото 5. Бібліографічний запис документа

Варто зауважити, що для застосування в тематичному пошуку будь-якої класифікації слід мати певні навички користування бібліотечною ієрархією, орієнтуватися в її структурі чи точно знати необхідний індекс. До речі, якщо індекс потрібної рубрики достеменно відомий, ним можна скористатися як пошуковим елементом. Наприклад, використаємо індекс **947.7084** ("**Історія України 1917—1953 років**") у простому пошуку й одразу перейдемо до переліку бібліографічних записів документів (фото 6).

Фото 6. Перелік бібліографічних записів документів

В іншому разі можна скористатися ключовим словом, а далі продовжити тематичний пошук за класифікацією (фото 7). Наприклад, якщо одяг цікавить вже не як предмет мистецтва, а з погляду виробництва, у знайденому за словом "**Одяг**" (**Kleidung**) переліку оберемо потрібний аспект розгляду предмета — "**Промислове виробництво одягу**" (**Kleidung — industrielle Herstellung**).

За посиланням переходимо до рубрики **687 Одяг і аксесуари (Kleidung und Accessoires)**. Надалі користуємося, наприклад, такою послідовністю:

687 Одяг і аксесуари (*Kleidung und Accessoires*)
 687.2 Спідня білизна (*Unterwäsche*)
 687.22 Жіноча білизна (*Unterwäsche für Frauen*)

Рубрика 687.22 містить посилання:

Піжами й одяг для відпочинку для жінок див. 687.165082

(Für Nachtwäsche und Loungewear für Frauen siehe

687.165082)

Знайшли вісім джерел у Національній бібліотеці Німеччини (позначка у дужках — DNB) і переходимо до переліку бібліографічних записів документів.

Тематичний пошук за каталогами можна порівняти з пошуком за ключовим словом в електронному каталозі. Спробуємо знайти документи, що стосуються виробництва одягу (фото 8).

Фото 7. Аспекти розгляду слова "Одяг"

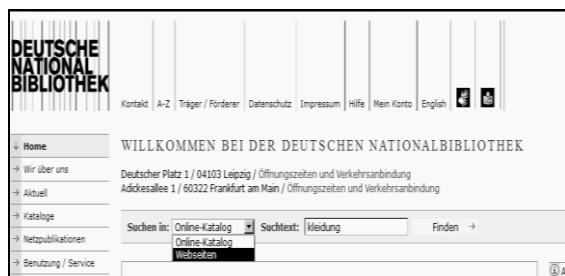

Фото 8. Пошук за ключовим словом "Одяг" в електронному каталозі

За ключовим словом **"Одяг" (Kleidung)** в електронному каталозі знайдено 3185 джерел інформації, котрі можна відсортувати за типом документа (наприклад, газети — 122 од., книги — 2349 од.). Недоліки такого пошуку:

- великий обсяг отриманого переліку бібліографічних записів;
- перелік містить документи з усіх аспектів розгляду предмета;
- інформаційний шум.

Щодо останнього показника, до переліку потрапили документи з менеджменту — "33 бізнес-ідеї для Перу: подорож за економічними можливостями" (33 Geschäftsideen für Peru: Eine Reise durch die wirtschaftlichen Möglichkeiten); економіки — "Сучасне споживче співтовариство" (Contemporary Collaborative Consumption); психофізіології — "Секрет магніту серця: визволення" (Das Geheimnis des Herzmagneten: Die Befreiung), а також документи з історії, словники, навіть атлас і нотне видання. Хоча одне з ключових слів цих документів "Одяг", вони зовсім не стосуються його виробництва. Відсортувати перелік за аспектом розглядання предмета можливості немає.

Іноді, за умови нескладного запиту, достатньо використати ключове слово та обрати вид документа (наприклад, "Україна — карти"), відсортувати надходження (наприклад, першими розташовані новіші видання) та отримати необхідний перелік записів (фото 9).

Фото 9. Перелік бібліографічних записів документів (карти України)

Висновки. У Німецькій національній бібліотеці для тематичного пошуку в електронному каталозі широко застосовують класифікацію М. Дьюї. Галузеве (предметне) розташування документів у національній бібліографії найбільше відповідає запитам користувачів. Класифікаційні системи та предметні рубрики допомагають знайти, ідентифікувати, відібрати чи проаналізувати потрібну інформацію [5, с. 14—15].

Пошук можна здійснювати одразу за бібліотечною ієрархією (Каталоги — Browsen (DDC), але доцільно спочатку скористатися ключовим словом, обрати аспект розгляду предмета, а згодом перейти до потрібної рубрики класифікації. Пошук за ієрархією з використанням ключового слова є зрозумілим і простим, особливо для читачів, які не обізнані зі структурою класифікації та принципами впорядкування каталогу й не мають відповідних навичок пошуку.

Безумовно, зв'язок класифікації з електронним каталогом бібліотеки є важливим чинником, що забезпечує повноту й точність тематичного пошуку, а також зручність і швидкість функціонування автоматизованої пошукової системи.

Важливо й те, що класифікаційний індекс можна використовувати як пошуковий елемент у всіх видах пошуку (простому, розширеному, за каталогами чи бібліотечною ієрархією). З бібліографічного запису складно автоматично сформулювати перелік документів за індексом документа або тематичної групи, але для продовження тематичного пошуку зазначені індекси можна застосовувати як пошукові елементи.

Бібліографічні записи містять гіперпосилання, за якими користувач може перейти до різних баз даних, що їх підтримує бібліотека, й здобути відомості про автора, тип документа, описи ключових слів, зміст тощо. В окремих випадках можна переглянути навіть відомості про місто і/або країну, в яких видано документ (країна, координати та різні варіанти назви міста/країни, індекс класифікації М. Дьюї, відповідні публікації тощо). Бібліографічний запис документа також уможливило перехід до його повного тексту, якщо це повнотекстовий електронний ресурс (Online-Zugriff).

Організація якісного, зручного та зрозумілого тематичного пошуку в електронному каталозі, сформованому в Німецькій національній бібліотеці на основі Десяткової класифікації М. Дьюї, дає змогу якнайповніше використовувати ресурси установи й забезпечувати інформаційні потреби різноманітних категорій читачів.

Список використаної літератури

1. *Gesetz über die Deutsche Nationalbibliothek (DNBG)*. — Mode of access: https://de.wikipedia.org/wiki/Gesetz_%C3%BCber_die_Deutsche_Nationalbibliothek. — Title from the screen (accessed: 10.03.20).
2. Лобузін К. В. Бібліотечні класифікації в сучасних інформаційних сервісах / К. В. Лобузін. — Київ, 2010. — 132 с.
3. Лобузін К. В. Адаптація лінгвістичних засобів наукової бібліотеки до вимог інтернет-середовища та міжнародних стандартів / К. В. Лобузін, С. В. Галицька, Н. В. Орешина // Бібліотечний вісник. — 2017. — №. 4. — С. 3—7.
4. Лобузін К. В. Удосконалення рубрикатора наукової бібліотеки як лінгвістичної основи пошукової інформаційно-комунікативної системи / К. В. Лобузін, С. В. Галицька, Н. В. Орешина // Наукові праці НБУВ. — 2016. — Вип. 44. — С. 448—460.
5. Кетт Ю. Немецкая национальная библиография как открытые связанные данные: использование и возможности / Ю. Кетт, С. Бейер, М. Манеке, И. Янс, Ларс Г. Свенссон. — Режим доступа: <https://www.ifla.org/past-wlic/2012/215-kett-ru.pdf>. — Загл. с экрана (дата обращения: 10.03.20).
6. *Deutsche Nationalbibliothek* — Home. — Mode of access: www.dnb.de/DE/Home/home_node.html. — Title from the screen (accessed: 10.03.20).
7. *Руководство по обеспечению тематического доступа в национальной библиографии* / Международная федерация библиотечных ассоциаций и учреждений (ИФЛА), Российская национальная библиотека. — Санкт-Петербург, 2017. — Режим доступа: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/series/45-ru.pdf>. — Загл. с экрана (дата обращения: 12.03.20).
8. *Функциональные требования к библиографическим записям: окончат. отчет* / Рос. библ. ассоц. ; Рос. гос. б-ка. — Москва : РГБ, 2006. — 150 с.
9. Зефельд Ю. Двери в прошлое и будущее — библиотеки в Германии / Ю. Зефельд, Л. Сире. — 3 изд. — Хильдесхайм : Георг Холмс, 2007. — 97 с. — Режим доступа: <https://www.goethe.de/kug/pro/ifla/russisch.pdf>. — Загл. с экрана (дата обращения: 12.03.20).

Svitlana Halytska, Tetyana Ustinova

German National Library: thematic search for M. Dewey's classification

The article deals with the means of thematic search by library classification in the electronic catalog of the German National Library. It has been found that it is important to submit a classification system in the form of an interactive hierarchical thematic tree of knowledge that enables the user to limit their search to a specific topic area. The classification of the library with the electronic catalog has been expanded, which is an important factor in ensuring the completeness and accuracy of the thematic search, as well as the convenience and speed of functioning of the automated library search engine.

An analysis of the thematic search tools in the electronic catalog of the German National Library by classification schemes and a complex of navigation and search tools of the information library system is carried out.

It is emphasized that a necessary element of modern interlibrary communication is also the mandatory introduction into the system of thematic search of a national library of an international classification system, such as the M. Dewey classification.

It has been found that providing relevant search results based on M. Dewey's Decimal Classification is the basis for enabling users to effectively use the resources collected in the online catalog of the German National Library.

Keywords: classification; heading; bibliographic description; thematic search; library hierarchy; electronic catalog; navigation aids; controlled access

References

1. *Gesetz über die Deutsche Nationalbibliothek (DNBG)*. (2006). Available at: https://de.wikipedia.org/wiki/Gesetz_%C3%BCber_die_Deutsche_Nationalbibliothek [Accessed 10.03. 2020].
2. Lobuzina K. V. (2010). *Bibliotekni klasyfikatsii v suchasnykh informatsiynykh servisakh*. Kyiv: Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho.
3. Lobuzina K. V., Halytska S. V., Orieshyna N. V. (2017). Adaptatsiia lingvistichnykh zasobiv naukovoi biblioteki do vymoh internet-seredovyscha ta mizhnarodnykh standartiv. *Biblioteknyi visnyk*, 4, pp. 3—7.
4. Lobuzina K. V., Halytska S. V., Orieshyna N. V. (2016). Udoskonalennia rubrykatora naukovoi biblioteki iak lingvistichnoi osnovy poshukovoi informatsiino-komunikatyvnoi systemy. *Naukovi pratsi NBUV*, 44, pp. 448—460.
5. Kett J., Beyer S., Manecke M., Jahns Y., Svensson L. G. *Nemetckaia nacionalnaia bibliografiia kak otkrytye sviazannye dannye: ispolzovanie i vozmozhnosti*. Available at: <https://www.ifla.org/past-wlic/2012/215-kett-ru.pdf> [Accessed 10.03. 2020].
6. *Deutsche Nationalbibliothek* — Home. (2020). Available at: www.dnb.de/DE/Home/home_node.html [Accessed 10.03. 2020].
7. *Rukovodstvo po obespecheniu tematicheskogo dostupa v nacionalnoi bibliografii*. (2017). Available at: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/series/45-ru.pdf> [Accessed 12.03. 2020].
8. Arefev V. V. (2006). *Funkcionalnye trebovania k bibliograficheskim zapisiam: okonchat. otchet*. Moscow: RGB.
9. Zefeld Yu., Sire L. (2007). *Dveri v proshloe i budushchee — biblioteki v Germanii*. 3 izd. Khildeskhaim: Georg Kholms. Available at: <https://www.goethe.de/kug/pro/ifla/russisch.pdf> [Accessed 10.03. 2020].

Надійшла до редакції 3 серпня 2020 року

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21783-11683ПР від 31.12.2015.

Формат 60x84^{1/8}. Ум. друк. арк. 6,05. Тираж 206 пр. Зам. 58.

Журнал надруковано на обладнанні Книжкової палати України

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004.

До уваги читачів: електронний варіант журналу "Вісник Книжкової палати" ISSN 2076-9555 (онлайн-версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України":

http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html